

Sprawozdania

Sprawozdanie z 23. konferencji naukowej

Międzynarodowego Stowarzyszenia

Psychologii Politycznej

„Hopes and Fears in the Transition to the New Millenium”

W dniach od 1 do 4 lipca 2000 r. w Seattle odbyła się kolejna – już dwudziesta trzecia – konferencja Międzynarodowego Stowarzyszenia Psychologii Politycznej (ISPP). Wydarzenie to warte jest odnotowania ze szczególnego powodu. Otóż laureatem prestiżowej nagrody im. N. Sanforda przyznawanej przez międzynarodowe gremium za wybitne osiągnięcia naukowe w obszarze psychologii politycznej został Polak – prof. dr hab. Janusz Reykowski. Jest to pierwsze od dwudziestu trzech lat wyróżnienie dla psychologa pracującego poza amerykańskim ośrodkiem akademickim. Nagroda została wręczona przez przewodniczącego ISPP prof. Daniela Bar-Tala podczas uroczystego bankietu z udziałem kilkuset uczestników konferencji. Prof. Daniel Bar-Tal szczegółowo przedstawił dorobek i osiągnięcia naukowe prof. Janusza Reykowskiego, podkreślając także zasługi laureata jako uczestnika negocjacji przy Okrągłym Stole w zapoczątkowaniu pokojowego procesu transformacji ustrojowej. Wyrazem uznania dla osiągnięć prof. Reykowskiego była wielominutowa gorąca owacja zgotowana przez uczestników uroczystości i liczne gratulacje od kolegów z ośrodków akademickich z całego świata. W tym miejscu niech mi będzie wolno poczuć się reprezentantem naszego środowiska i dołączyć serdeczne gratulacje wraz z życzeniami dalszych równie wspaniałych międzynarodowych sukcesów! Trzeba też podkreślić, że osobisty sukces Profesora stanowi zarazem piękną promocję polskiej psychologii.

Tegoroczna konferencja odbywała się pod hasłem „Hopes and Fears in the Transition to the New Millenium”. Składały się na nią warsztaty, sesje referatowe, dyskusje panelowe oraz wykłady. Zorganizowano dwa warsztaty. Jeden z nich, pt.

„Personality and Political Behavior”, prowadzony był przez Jerrolda Posta – wybitnego psychiatrę i psychoanalityka, a także współautora interesującej książki „Paranoja polityczna”, wydanej w Polsce w 1999 roku w wydawnictwie Książka i Wiedza. Towarzyszył mu doświadczony psychoanalityk z Cambridge – *notabene* polskiego pochodzenia – dr Shalom Newman.

Warsztaty poświęcone były analizie relacji między przywódcami politycznymi i ich zwolennikami. Na przykładzie biografii niektórych przywódców politycznych (Hitlera, Stalina, Husseina, Kennedy’ego, Milosevica i innych) dociekano, jakie doświadczenia decydują o cechach tożsamości politycznej i specyficznym stylu uprawiania polityki. Próbowano także wyróżnić mechanizmy psychologiczne odpowiedzialne za „zapotrzebowanie” społeczne na określone typy przywódcze. Wskazywano np. na potrzebę posiadania wroga czy błędy percepcyjne.

Warsztat drugi, zatytułowany „Automated Content Analysis for the Remote Assessment of Leaders”, dotyczył metodologicznych problemów wnioskowania o właściwościach intrapsychie przywódców politycznych na podstawie obserwacji ich publicznych zachowań. Prof. Margaret Hermann ze współpracownikami przedstawiła m.in. autorską metodę jakościowej analizy wypowiedzi polityków, przekształcaną następnie w dane ilościowe, które stanowią podstawę ustalenia profilu cech osobowościowych polityka. Czytelnik zainteresowany tą problematyką może znaleźć opis badań prowadzonych w omawianej konwencji i dyskusję nad wartością metodologiczną przedstawianego podejścia badawczego w „Political Psychology” nr 3, wydanym w 2000 roku. System analizy Hermann, ilustrowany przykładami, został opisany także na stronie internetowej: <http://www.SocialScience.net>.

W ciągu czterech dni konferencji odbyło się osiemdziesiąt siedem sesji referatowych. Nie jest możliwe nawet w dużym skrócie przedstawienie wszystkich. Podejmowana problematyka daje się jednak ująć w postaci trzech obszernych grup tematycznych. Jedna dotyczyła rozwiązywania konfliktów politycznych. Przykładowe tematy sesji referatowych to: „Understanding the Role of Mediation in the Management of Conflicts”, „Ethnic-Racial Conflict and Prejudice: Prospects for Change?”, „Psychological Dynamics of Terror and Violence”, „Theorizing Conflict and Conflict Termination”. Druga grupa sesji referatowych obejmowała problematykę relacji psychologicznych między politykami a ich zwolennikami. Niektóre spośród sesji koncentrowały się wyłącznie na analizie zachowań komunikacyjnych polityków jako narzędzia wywierania wpływu na potencjalny elektorat oraz roli mediów w życiu politycznym, np.: „Communication and Persuasion”, „Language of Politics: The Politics of Language”, „Rhetoric, Metaphors, and Political Dynamics and Change”, „Public Opinion, Media and Social Control”. Inne podejmowały próbę odpowiedzi na pytanie, dlaczego pewni politycy zyskują poparcie u określonych osób i grup społecznych. Za ilustrację posłużyć tu mogą takie tematy sesji referatowych, jak: „Voters and Political Candidates”, „Leaders and Followers”, „Political Preferences and Attitudes”. Trzecia grupa sesji referatowych odnosiła się do problemu transformacji ustrojowych, na przykład: „Cultural Barriers to Democratization”, „What Can we Learn from Transition in Central Europe?”, „Political Culture, Citizenship and Civic Education During Transition to Democracy”. Oprócz wymienionych trzech grup tematycznych były także sesje tradycyjnie poświęcone autorytaryzmowi (np. „Authoritarianism Research in Old and New Democracies”), problematyce holocaustu (np. „Representing the Holocaust”), socjalizacji politycznej (np. „Participation, Protest, and Behavioral Dynamics in Political Socialization”) i zagrożenia atomowego (np. „Nuclear Accidents: A challenge for the Political Psychologists”).

Oprócz sesji referatowych w toku konferencji odbyło się także dziewięć dyskusji panelowych. Dotyczyły one: (1) przemocy politycznej, (2) zastosowania psychologii politycznej w instytucjach rządowych, (3) możliwości kształcenia i upowszechnienia psychologii politycznej drogą internetową, (4) socjalizacji politycznej, (5) sposobów nauczania psychologii politycznej na

SPRAWOZDANIA

poziomie uniwersyteckim, (6) zastosowania doniesień prasowych w badaniach psychologów politycznych, (7) radzenia sobie ze stresem przez przywódców politycznych, (8) badań nad holocaustem oraz (9) problemu współistnienia wielu kultur w obrębie północno-zachodniego obszaru Ameryki.

Wygłoszone zostały także dwa wykłady przez zaproszonych gości, oba poświęcone dyskusji o sposobach uprawiania psychologii politycznej. Prof. Hal Saunders z The Kettering Foundation rozważał kwestię ujmowania psychologii politycznej jako interdyscyplinarnej dziedziny nauki. Wykład drugi – omawiający paradygmaty badań nad zachowaniami wyborczymi – wygłosił prof. William McGuire z Yale University.

Przytoczony przegląd problematyki i przykładowych tematów obrad pokazuje, jak dalece obszerny i zróżnicowany zakres zagadnień stanowił przedmiot konferencyjnych prezentacji oraz dyskusji. Każdy z uczestników miał więc szansę na realizację swoich zainteresowań, niektórzy zaś nawiązali bardzo obiecującą współpracę. Tegoroczna konferencja ISPP stwarzała nie tylko sposobność wymiany doświadczeń naukowych. Zorganizowano liczne imprezy towarzyskie, których sympatyczna atmosfera sprzyjała integracji badaczy przybyłych z całego świata (nie wyłączając zakątków najdalszych, np. RPA, Australii, Nowej Zelandii, Japonii). Należy tylko żałować, że tak niewielu polskich psychologów uczestniczy w dorocznych konferencjach ISPP. Następne spotkanie, w 2001 roku, odbędzie się w Meksyku. Osoby zainteresowane przystąpieniem do ISPP i/lub uczestnictwem w konferencji mogą znaleźć szczegółowe informacje na ten temat na stronie internetowej ISPP: <http://ispp.org>.

Urszula Jakubowska
Instytut Psychologii PAN, Warszawa
Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa

Sprostowanie

W „Przeglądzie Psychologicznym” 43(2000) nr 3 na s. 339 błędnie podano informację o autorze. Doktor Tomasz Sękowski jest pracownikiem Instytutu Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i nie jest związany z Instytutem Psychologii PAN.

Redakcja